

Jäätmereform 2023+

KLIIMAMINISTEERIUM

Ivo Jaanisoo,
elukeskkonna ja ringmajanduse asekantsler
1.11.2023

Koalitsioonilepe 2023-27

- + Maksustame pakendite ja plasti kasutamist eesmärgiga vähendada pakendijäätmete teket
- + Digitaliseerime jäätmemajanduse, et tagada kontroll jäätmevoogude üle
- + Jõustame „saastaja maksab“ printsiibi
- + Loomme inimestest lähtuvad jäätmete sorteerimislahendused
- + Tõhustame pakendijäätmete tootjavastutuse süsteemi toimimist ning seame müügipakendi ringlussevõtule eraldi sihtmäära
- + Ringmajanduse teekaardis seame suunad Eesti ringmajanduse arenguks (sh ringlussevõtu võimalused) üheskoos riigi, omavalitsuste, vabakonna ja ettevõtjatega

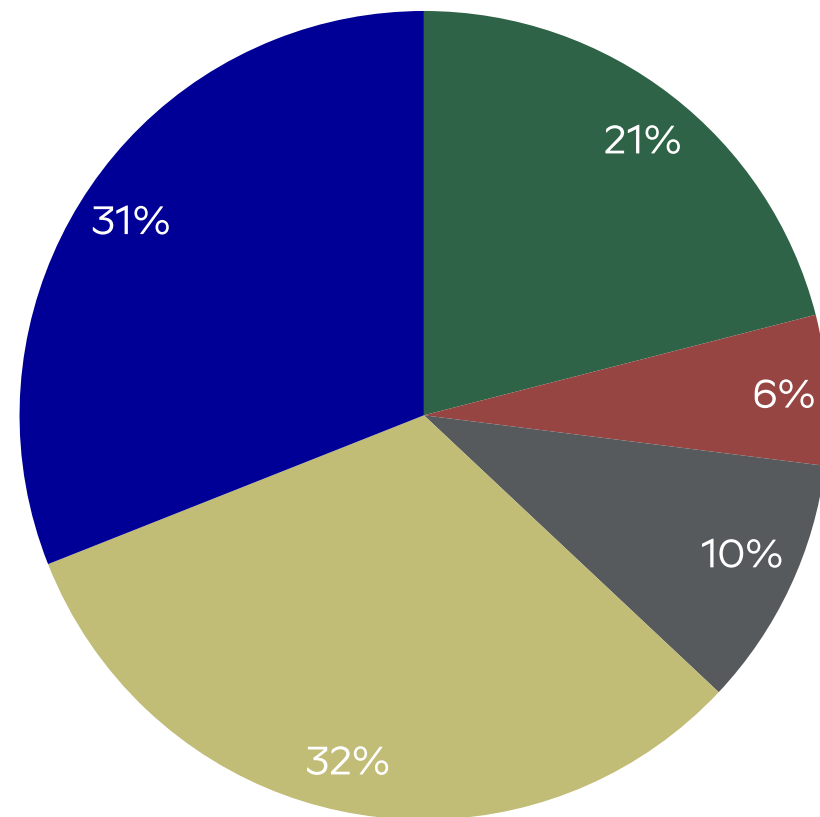
Probleemid, mida lahendame

- + Väärtusliku ressursi raiskamine
- + Saamata jääv maksutulu ringlussevõtu tööstusest
- + Üle 10M€/a RE kulu (ringlusse võtmata plast)
- + EL trahv, mainekahju
- + Me ei kasuta ajutise välisrahastuse võimendust ära
- + Olmejäätmete käitlus ei ole eeskujuks teistele jäätmeliikidele
- + Rohereform ei lähe ellu (ühiskond ei tule kaasa, majandus kannatab)
- + Kannatab Eesti puhas elukeskkond

- + **49%** olmejäätmetest põletati 2021.a energia saamiseks
- + **20,5%** olmejäätmetest ladestati 2021.a prügilates
- + **30,5%** olmejäätmetest võeti 2021.a materjalina ringlusse

Segaolme- jätmete koostis

■ Muud jätmed ■ Tekstiil ja rõivad ■ Vanapaber
■ Biojätmed ■ Pakendijätmed

2020.a valminud üleriigilise sortimisuuringu alusel (kaalu järgi)

Jäätmereform - mida see meile annab?

1

Üleminek ringmajandusele

Jäätmereformi tulemusena suureneb jäätmetes sisalduva materjali ringlussevõtt ja väheneb olmejäätmete jõudmine lru põletustehasesse või prügilasse ladestamisele.

2

Ettevõtete konkurentsivõime

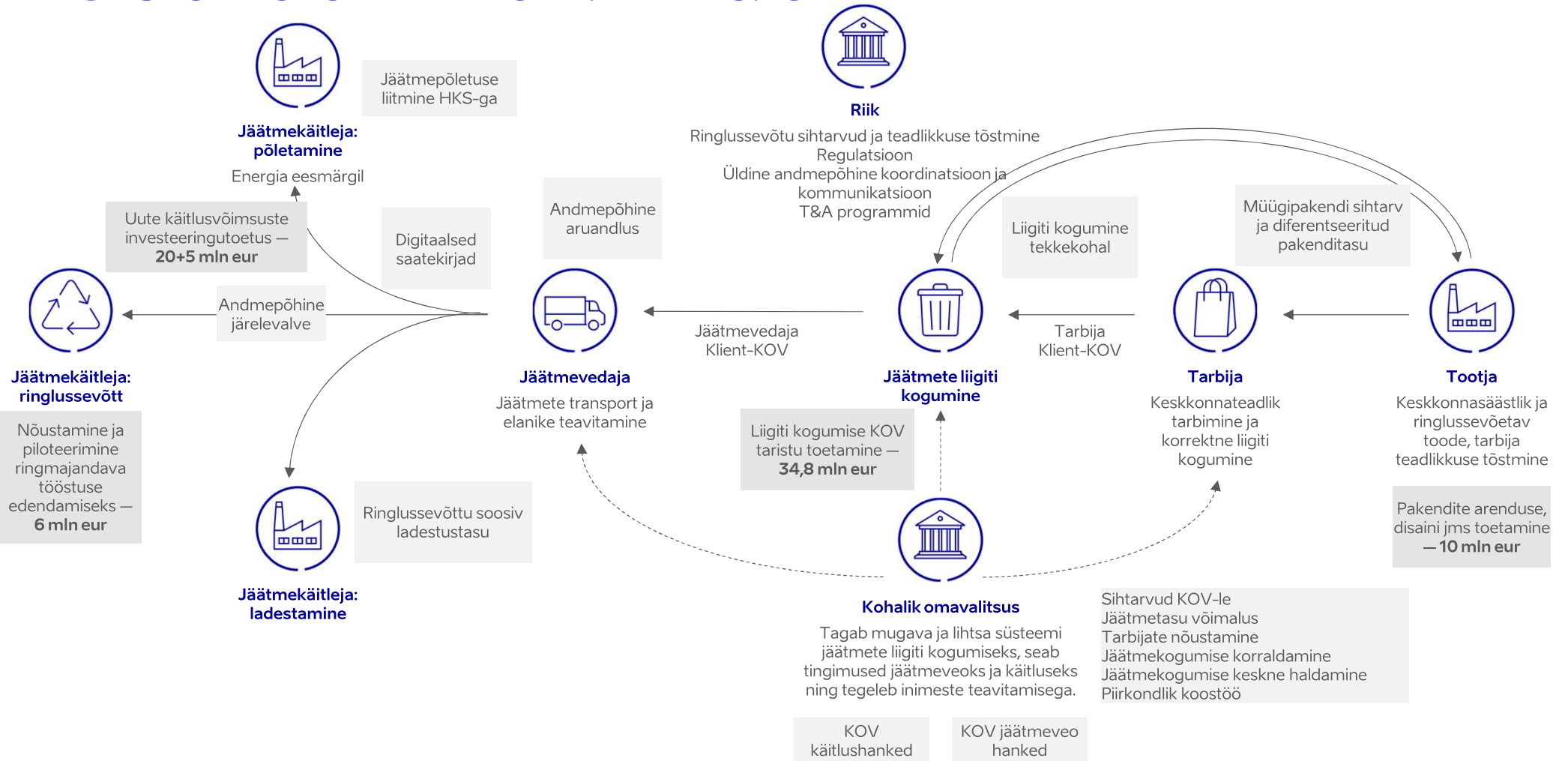
Jäätmetes sisalduva ressursi parem kättesaadavus, kasutusvõimaluste laienemine ja teisese toorme kasutamisega kohanemine aitavad kaasa Eesti ettevõtete konkurentsipüsimisele.

3

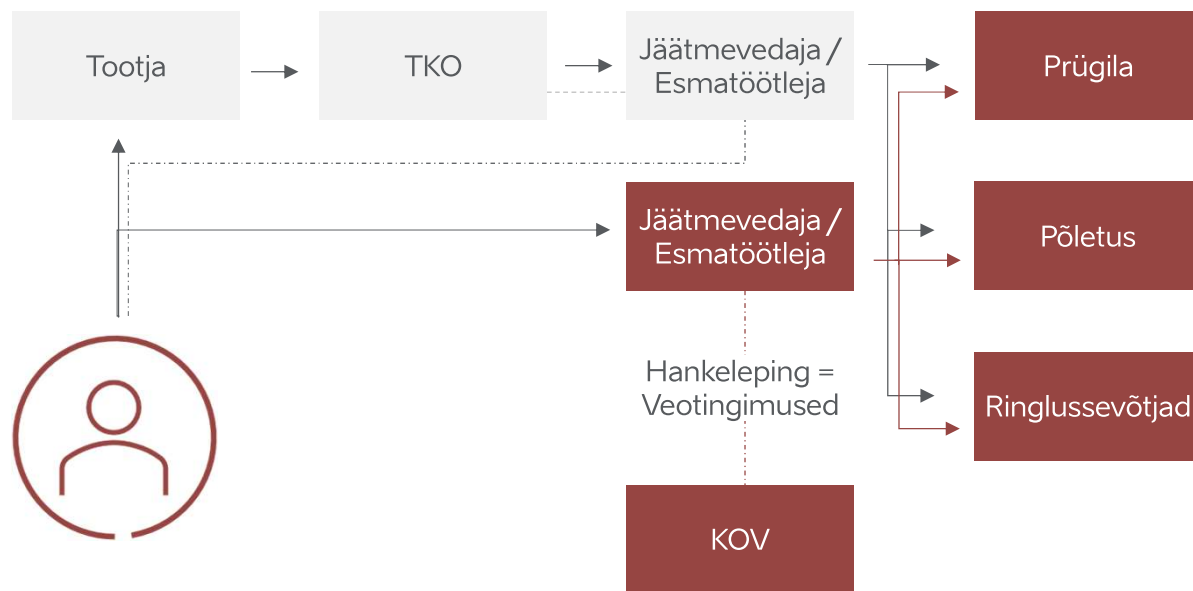
Puhas elukeskkond

Jäätmereformi tulemusena tagatakse elanikele mugavamad võimalused jäätme üleandmiseks. Tänu sellele väheneb jäätmetekeskkonda sattumine ning nende tahtlik või tahtmatu keskkonda sattumine.

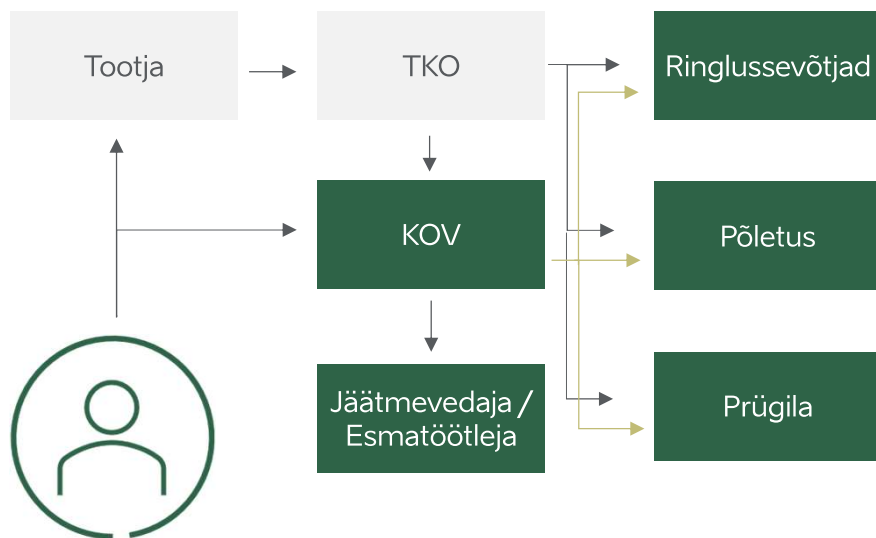
Süsteemne vaade

Jäätmeveo raha liikumine enne reformi

Jäätmeveo raha liikumine pärast reformi

KOV ülesanded ja ressursid

(pakenditega seotud kulud kannavad pakendiettevõtted)

- + **Kogumisvahendid.** Konteinerite ost/rent, biolagunevad kotid, vooderduskotid, süvamahutid, kompostrid.
- + **Kogumine ja vedu.** Jäätmevedu kliendi juurest, jäätmejaamadest, avalikest konteineritest, kogumisringid, jäätmejaamade opereerimine.
- + **Käitlus.** Järelsorteerimine, segaolmejäätmete ladestus või põletus, liigiti kogutud jäätmete ringlussevõtt, prügila järelhoolduskulu.
- + **Investeeringud.** Olemasolevate rajatiste hooldus ja täiustamine, uute rajamine, sh jäätmejaamad, kompostimisväljakud, ringlusmajad.
- + **Teavitus ja järelevalve.** Juhised, kleebised, infotahvlid, üritused, valvekaamerad, PrügiBinGo vms.
- + **Muud seotud kulud.** Register, arveldamine, liikmemaks, uuringud, prügikoristus, toetused.

Jäätmetasuurus on KOVi kätes

- + **SF 21+ taristu toetus.** Kogumisvahendite ja rajatiste kulud.
- + **KOVide ühised rajatised.** Nt kompostimisväljak, jäätmejaamade võrgustik.
- + **Ühised hanked.** Optimeeritud vedu ja käitlus, kogumisvahendite hanked
- + **Ühine teavitatus.** Ühesugused juhendid, ühised kampaaniad.

Lähiaja toetused / investeeringud

+ **EL vahendid – kokku üle 135 mln €**

2021-2027 ringmajandus, ressursitõhusus ja jäätmekäitlus (SF) – 111 mln €

2021-2026 taaste- ja vastupidavusrahastu (RRF) – 24 mln €

EL ülesed - LIFE, Horisont, Innovatsioonifond

+ **EMP programm – 1,8 mln €**

Ringmajandusalane võimekus avalikus sektoris

+ **KIK keskkonnaprogramm (ringmajandus) – ca 1 mln €/aastas**

Ringmajanduse teadus- ja arendustegevus (iga aastased fookusvaldkonnad)

Keskkonnakorraldus (nt uued lahendused)

Jäätmed (nt jäätmeteke, kogumisringid)

Maapõu

Inimesele mugav jäätmehooldus

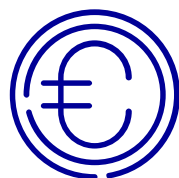
Kõik hinnas lähenemine

Inimene maksab ühe arve - oma KOVile. Hinna sees on pakendi- ja olmejäätmete vedu, käitlus, kogumisvahendid, juhendid jmt.

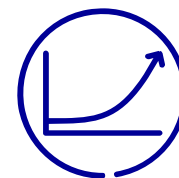
Üks kontakt

Jäätmete liigiti kogumist, arveid, veo korraldust, vabastusi jms puudutavatele küsimustele vastab inimene samast KOVist või KOVide ühendasutusest.

Arvet saab ise mõjutada

Jäätmete liigiti kogumine on odavam kui liigiti kogumata jätmine.

KOV-i huvi

KOVidele kehtestatakse sihtarv, mille saavutamiseks tuleb inimeste jaoks teha liigiti kogumine võimalikult lihtsaks.

Usalduse kasv

KOV sõlmib kogutud jäätmete käitlemiseks lepingu, kus on määratud jäätmete sihtkoht ja käitluse tingimused.

Jäätmehoolduse kulud on inimese kätes

Vähenda jäätmeteket

Tekitades rohkem jäätmeid tuleb ka nende käitluse eest rohkem maksta. Komposti, osta vaid vajalikku, vali kvaliteetne kaup, anna teisele ringile.

Kogu pakendid eraldi

Liigiti kogutud pakendijäätmete eest ei pea maksma. Pakendite käitluskulu on juba kauba hinna sees. Visates pakendid segaolmejäätmete hulka, maksad käitluse eest topelt.

Sorteeritavaid jäätmeid ära pane segaolmesse

Liigiti kogutud jäätmete äraandmine on mitu korda odavam kui segaolmejäätmete äraandmine. Jäätmeid liigiti kogudes tekib segaolmejäätmeid väga vähe.

Rohkem maksavad need, kes ei sorteeri

Jäätmeid hoolsalt liigiti kogudes maksad vähem jäätmetasu. Need kes liigiti ei kogu, maksavad kõrgemat jäätmetasu.

Teeme jäätmereformi koos ära!

KLIIMAMINISTEERIUM

Ivo Jaanisoo,
elukeskkonna ja ringmajanduse asekanstler
ivo.jaanisoo@kliimaministeerium.ee
1.11.2023

